

A Pécsi Ítéltábla Pécsett, a 2012. évi április hó 5. napján és május hó 18. napján megtartott fellebbezési tárgyalás alapján meghozta és a 2012. évi május hó 31. napján nyilvánosan kihirdette az alábbi

í t é l e t e t :

A másodfokú bíróság az adócsalás büntette és más bűncselekmények miatt **I.rendű vádlott és társa** ellen indult büntetőügyben a Baranya Megyei Bíróság 10.B.350/2008/150. számú ítéletét akként változtatja meg, hogy I.rendű vádlottat a Btk.289.§ (1) bekezdésének a) és b) pontjában meghatározott számvitel rendjének megsértése vétségének vádja alól felmenti.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy a másodfokú eljárásban összesen 115.062 (egyszáztizenötezer-hatvankettő) forint bűnügyi költség merült fel. A fenti összegből I.rendű vádlott 53.340 (ötvenháromezer-háromszáznegyven) forintot, míg II.rendű vádlott 21.722 (huszonegyezer-hétszázhuszonkettő) forintot köteles megfizetni az államnak. A fennmaradó 40.000 (negyvenezer) forint bűnügyi költség az állam viseli.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész I.rendű vádlott terhére, a szabadságvesztés és a közügyektől eltiltás hosszabb tartamban történő megállapítása végett, míg I.rendű vádlott és védője a tényállás I. pontjában írt csődbüntett tekintetében a büntetőjogi felelősség megállapítása miatt, felmentés érdekében, továbbá - ezzel összefüggésben - enyhítésért, II.rendű vádlott pedig felmentés, illetve másodlagosan enyhébb jogkövetkezmények alkalmazása céljából jelentett be fellebbezést.

A Pécsi Fellebbviteli Főügyészség az átiratában I.rendű vádlott és II.rendű vádlottak számvitel rendjének megsértése vétsége miatt emelt vád alóli felmentésére, valamint I.rendű vádlott büntetésének a súlyosbítására tett indítványt. Ugyanakkor a tárgyaláson jelen lévő képviselője - a felvett bizonyítás eredményének ismeretében - mindezt akként módosította, hogy I.rendű és II.rendű vádlottak terhére a számvitel rendjének megsértése súlyosabb megítélés alá eső, a Btk.289.§ (1) bekezdés a) és b) pontjaiban meghatározott és a (3) bekezdés szerint minősülő büntetési alakzatának a megállapítását indítványozta.

I.rendű vádlott védője **tanú1, tanú2, tanú3 és tanú4** ismételt kihallgatását, a későbbiekben pedig e vádlott egészségi állapotára vonatkozóan újabb szakértői vélemény beszerzését, **szakértő1** igazságügyi könyvszakértő fellebbezési tárgyalásra történő idézését, illetve **tanú5** ismételt kihallgatását kérte. E bizonyítási indítványok elutasítását követően az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezésére, ennek hiányában a vádlott felmentésére, illetve büntetésének az enyhítésére tett indítványt.

II.rendű vádlott védője a bejelentett fellebbezést változatlan tartalommal fenntartotta.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság jogorvoslatokkal megtámadott határozatát a Be.348.§ (1) bekezdése alapján az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül.

Ennek során észlelte, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás némileg megalapozatlan: a III. pontban írt cselekmény nincs felderítve (Be.351.§ (2) bekezdés a) pont), illetve egyéb részeiben hiányos és ellentétes az iratok tartalmával (Be.351.§ (2) bekezdés b) pont II. fordulata és c) pont). Ezen túlmenően az elsőfokú bíróság elmulasztotta a **kft1**. 2006. július 15-én elhunyt könyvelőjének a vallomását felolvasni, helyette mindössze a szóban forgó személy halotti anyakönyvi kivonatának - a Be.301.§ (1) bekezdése szerinti - ismertetéséről gondoskodott (*56. számú tárgyalási jegyzőkönyv 46. oldal*).

E megalapozatlanság kiküszöbölése érdekében, továbbá az elsőfokú eljárásban megvalósult szabálysértés orvoslása céljából a másodfokú bíróság a Be.353.§ (1) bekezdése alapján bizonyítást vett fel, melynek keretében **szakértő1** igazságügyi könyvszakértőt szakvéleményének a kiegészítésére hívta fel, illetve - a Be.296.§ (1) bekezdés a) pontja értelmében - felolvasta **tanú6** nyomozás során jegyzőkönyvbe foglalt vallomását.

Mindezek után az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást - figyelemmel a Be.352.§ (1) bekezdés a) pontjára - az iratok tartalma, ténybeli következtetés és a felvett bizonyítás útján az alábbiak szerint egészítette ki, illetve helyesbítette:

- I.rendű vádlott esetében a Pécsi Városi Bíróság 9.B.1583/2003/7. számú határozatával alkalmazott próbára bocsátás próbaideje helyesen 2005. január 28-án telt el.

A Pécsi Városi Bíróság 3.B.719/2004/21. számú ítélete helyesen a 2005. évi *május* hó 23. napján emelkedett jogerőre.

E vádlottat - az elsőfokú ítéletben szereplő elítéléseken túlmenően - a Szigetvári Városi Bíróság a 2011. évi szeptember hó 29. napján jogerőre emelkedett 2.B.137/2010/9. számú ítéletével, lopás vétsége miatt 18 nap

közérdekű munkára ítélte (*erkölcsi bizonyítvány a másodfokú bíróság iratai között 8. sorszám alatt*).

- II.rendű vádlott esetében a Székesfehérvári Városi Bíróság 3.B.1764/2003/134. számú ítéletével kapcsolatos feltételes szabadság 2009. május 30-án járt le, e büntetést helyesen 2009. február 14-én kell kitöltöttnek tekinteni.

E vádlottal szemben a Székesfehérvári Városi Ügyészség 2008. április 30-án a Btk.310.§ (1) bekezdésében meghatározott és a (3) bekezdés szerint minősülő adócsalás büntette, valamint a Btk.276.§-ában meghatározott magánokirat-hamisítás vétsége miatt, illetve 2009. június 12-én a Btk.310.§ (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés szerint minősülő adócsalás büntette miatt emelt vádat. Az ügyek egyesítését követően az eljárás a Székesfehérvári Városi Bíróság előtt 3.B.406/2008. szám alatt van folyamatban (*erkölcsi bizonyítvány a másodfokú bíróság iratai között 9. sorszám alatt*).

- A 9. oldal 4. bekezdésében írt táblázat utolsó sorában szereplő időpont helyesen a 2001. év november hónapja.
- A tényállás 15. oldal 3. bekezdéséből a számlák, mint magánokiratok felhasználására vonatkozó utolsó tagmondatot mellőzte.
- I.rendű vádlott a tényállás III. pontjában leírt cselekményeivel a 2002-es és 2003-as üzleti évek vonatkozásában a **kft1**-t érintően a számvitelről szóló törvény szerinti, megbízható és valós képet lényegesen befolyásoló hibát idézett elő.

Ehhez a 2002-es évet érintően II.rendű vádlott olyan mértékű segítséget nyújtott, amely önmagában is alkalmas az adott évet illetően a megbízható és valós képet lényegesen befolyásoló hiba előidézésére (***szakértő1 igazságügyi könyvszakértő kiegészítő szakvéleménye a másodfokú iratok között 16. sorszám alatt***).

- I.rendű vádlottat a Pécsi Városi Bíróság a 3.B.719/2004/21. számú ítéletével a **kft1**. vonatkozásában, a 2002. és 2003. években elkövetett bűncselekmény: a pénzügyi, vagyoni és jövedelmi helyzet áttekintésének megnehezítésére alkalmas, számvitel rendjének megsértése vétségének kísérlete miatt ítélte el (A Pécsi Városi Bíróság csatolt 3.B.719/2004/21. számú ítélete, illetve ***szakértő1 igazságügyi könyvszakértő véleménye a csatolt büntetőügy nyomozati iratainak 181-193. oldalán***).

Az ekként kiegészített, illetve helyesbített tényállás most már mentes a Be.351.§ (2) bekezdésében felsorolt megalapozatlansági hibáktól és hiányosságoktól: így az hiánytalan, teljes körűen felderített, iratellenes megállapítást vagy téves ténybeli következtetést nem tartalmaz, a vádlott védekezésével szembenálló részében is a bizonyítékok indokolt és okszerű mérlegelésén alapul.

Az elsőfokú bíróság az igen széleskörű bizonyítási eljárást a perrendi előírások megtartásával folytatta le; oly módon, hogy túlnyomórészt feltárta és nagy körültekintéssel megvizsgálta a jogi szempontból jelentősséggel bíró bizonyítékokat. Mindezeknek a mindenre kiterjedő elemzésével, meggyőző és a logika szabályainak is messzemenően megfelelő értékelésével adott számot a vádlotti előadások elvetésének az okairól, nagy terjedelemben és magas színvonalon teljesítve ezzel az indokolási kötelezettségét.

A mintegy három éven át tartó, kiterjedt bizonyítási eljárásra figyelemmel szóba sem kerülhetett az I.rendű vádlott és védője által indítványozott bizonyítás elrendelése, annál is inkább, mert az nagyobbbrészt olyan eljárási cselekmények megismétlésére vonatkozott, melyeket az elsőfokú bíróság már elvégzett. Önmagában pedig az a tény, hogy I.rendű vádlott a törvényesen lefolytatott bizonyítás eredményét nem hajlandó tudomásul venni: nyilvánvalóan nem tette indokolttá annak újbóli elrendelését. Ezért a másodfokú bíróság mindössze a könyvszakértői vélemény pontosítását tartotta elengedhetetlennek a tényállás III. pontjában szereplő cselekmény helyes büntetőjogi értékelésének a lehetővé tétele érdekében, illetve - ahogyan arra fentebb már utalás történt - **tanú6** tanúvallomását tette felolvasással a bizonyítás anyagává.

Miután a másodfokú bíróság a bizonyítékokat értékelő tevékenységgel, annak indokaival mindenben egyetértett: az elsőfokú ítélet érveinek a teljes áttekintését nem, mindössze az alábbiak kiemelését tartotta szükségesnek:

A tényállás I. pontjában szereplő cselekmény vonatkozásában a vád tárgya nem vagyon elleni bűncselekmény, lopás vagy sikkasztás, hanem a Btk.290.§ (1) bekezdés a) pontjában meghatározott csődbüntett volt. Ennek megfelelően a bizonyítási eljárás sem az érintett vagyon jogtalan eltulajdonítási célzattal történő elvételének, illetve jogtalan eltulajdonításának a felderítésére irányult, hanem az ún. fedezetelvonó csődbüntett tényállási elemeinek a vizsgálatára. Márpedig ezen tényállási elemek - a **kft1.** fizetéseképtelensége; a társaság követeléseinek magánszámlára irányítása, abból a célból, hogy erről a hitelezők ne szerezzenek tudomást és inkasszóval se élhessenek; a pénznek I.rendű vádlott tudtával, hozzá közel álló személyek általi felvétele és ismeretlen célra fordítása; e pénzügyi tételek könyvelésének az elmulasztása; végső soron a hitelezők kielégítésére fordításának megakadályozása - hiánytalan igazolása megnyugtató módon, nagyrészt senki által nem vitatott, azonos tartalmú bizonyítékok alapján megtörtént.

Bár e bűncselekmény megállapításának nem feltétele a szóban forgó pénz további útjának feltárása: ennek ellenére helytállóan jutott arra a következtetésre az

elsőfokú bíróság, hogy a mintegy 29 millió forint felhasználására nem a gazdasági társaság érdekkörében került sor. I.rendű vádlott ezzel kapcsolatos védekezését önmagában is hiteltelenné tette az a tény, hogy erre az eljárás korábbi szakaszában, illetve a magánjogi perekben nem hivatkozott, ilyen tartalmú bizonyítékokat nem hozott fel.

A felszámoló tudtával történő elkövetést pedig - mely I.rendű vádlott felelősségre vonásának egyébként sem lenne akadálya - már csak az is kizárta, hogy e cselekmény miatt éppen a felszámoló, a **rt1.** tett feljelentést, 2004. július 7-én (*nyomozati iratok 435-441. oldal*).

A tényállás II. pontja tekintetében is kétséget kizáró bizonytságot nyert az érintett számlák tartalmi hiteltelensége, az a körülmény, hogy azok kiállítása tényleges termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás hiányában történt meg. Nyilvánvalóan azzal a céllal, hogy felhasználásuk révén a **kft1.** nyereségadó-alapja, illetve a céget terhelő általános forgalmi adó összege csökkenthető legyen.

A részletek egyenkénti és tételes megisméltése nélkül - az elsőfokú érvelés teljes körű alaposságának és meggyőző erejének hangsúlyozása mellett - a másodfokú bíróság e körben mindössze arra kíván rámutatni, hogy a vád tárgyává tett számlák vonatkozásában a fiktivitas valamennyi, hasonló jellegű ügyekben szinte sztereotípiaként előforduló ismérve tetten érhető volt. Azzal a közös jellemzővel, hogy a vizsgált formai és tartalmi kellékek a jövedelemszerző gazdasági tevékenység szabályaival, illetve a legális üzleti élet szokásaival kivétel nélkül összeegyeztethetetlennek bizonyultak.

Itt szükséges hangsúlyozni, hogy a fiktív számlázással érintett gazdasági társaságok különbözősége és száma (4), valamint a fiktív számlák magas előfordulása (152) a vétlen és jóhiszemű tévedés lehetőségét önmagukban is kizárták.

A számlákat kibocsátó gazdasági társaságok, illetve az ügyvezetőik kapcsán számos ellentmondás merült fel. A gépkocsik bérletéről , , és sorszám alatt készpénzfizetési számlákat kiállító - , út székhelyű - **kft2** a cégnyilvántartásban nem szerepelt, a bélyegzőjében feltüntetett adóigazgatási azonosító szám, eltérő megyekóddal, egy másik gazdasági társasághoz tartozott (*nyomozati iratok I/123. oldal*).

A többek között 800 darab vashordó értékesítésével kapcsolatba hozható **kft3.** a 2003. évi adóbevallási kötelezettségének nem tett eleget (*nyomozati iratok V/2795. oldal*), illetve a bejelentett, , utca szám alatt sem volt megtalálható. Az adóhatósági ellenőrzés megállapítása szerint a szóban forgó címen a-..... épülete működött, számos vállalkozással, illetve portaszolgálattal. Az itt végzett adatgyűjtés teljes egészében eredménytelen maradt: a **kft3**-ról senkinek nem volt tudomása (*nyomozati iratok I/409-411. oldal*). Ezen túlmenően a cégnyilvántartásba ügyvezetőként bejegyzett **tanú7** , utca ... szám alatti lakos is megerősítette,

hogy a cége soha nem állt üzleti kapcsolatban a **kft1**-vel (*nyomozati iratok VII/4601. oldal*).

A hulladék akkumulátorokat eladó **kft4** ellen - miután e gazdasági társaság a székhelyén, illetve a telephelyén nem volt fellelhető, és a képviselőjére jogosult személyek ismeretlenek maradtak - a Fővárosi Bíróságon Cg...../15. szám alatt törlési eljárás indult 2002. február 8-án, mely kevéssel később, 2002. április 2-án jogerősen be is fejeződött (*nyomozati iratok V/2501-2503. oldal*). Ügyvezetője 1998. december 29. napjától kezdődően a bűnöző életvitelt folytató, közbizalom elleni bűncselekmények miatt többször elmarasztalt K.A. t....i lakos volt, aki a számlák kibocsátásának idején, a 2001. évi július hó 10. és a 2003. évi február hó 15. napjai között igazoltan Kanadában tartózkodott (*nyomozati iratok VII/4059-4079. oldal*).

A reklámtevékenységről 2002. július 9-én-, a földmunkálatok elvégzéséről 2002. július 26-án-, a piackutatásról 2002. szeptember 23-án-, és a rakodási munkálatokról 2002. szeptember 27-énszám alatt számlákat kibocsátó **kft5**. ügyvezetője 2002. szeptember 23. napjáig II.rendű vádlott, azt követően pedig **tanú7**, utca ... szám alatti lakos volt. Ez utóbbi személy vallomásából ismert, hogy a cégnyilvántartásban átvezetett változás ellenére a társaság ügyeit továbbra is II.rendű vádlott intézte, aki ennek tényét maga sem tagadta (*nyomozati iratok VII/4083-4085. oldal, illetve VII/4577. oldal*).

II.rendű vádlott a szóban forgó időszakban kifogásolható életvezetést tanúsított, többször került összeütközésbe a törvénnyel. A 2000 májusában elkövetett csalás büntette, sikkasztás büntette és magánokirat-hamisítás vétsége miatt - a 2002. évi november hó 13. napjától a 2003. évi december hó 19. napjáig tartó előzetes fogvatartás beszámításával - 2 év 10 hó börtönre, a 2002 februárjában elkövetett csődbüntett és számvitel rendjének megsértése vétsége miatt 1 év börtönre-, míg a 2002 szeptemberében elkövetett vesztegetés büntette miatt 1 év 2 hó börtönre ítélték, ez utóbbi két szabadságvesztés próbaidőre történő felfüggesztésével.

Ugyanakkor a reklámtevékenységről szólósorszámú számlát is magában foglaló számlatömböt a **kft7**., míg a piackutatásról és a rakodási munkálatokról kiállított és sorszámú számlákat tartalmazó nyomtatványt a **rt2**. vásárolta meg (*nyomozati iratok VII/4001. és VII/3995. oldal*). Hasonló megállapítás tehető a fentebb már hivatkozott, az **kft8**. bélyegzőjét tartalmazó okiratok vonatkozásában is, miután azok a **bt1**. számlatömbjéből származtak.

Erre **tanú5** sem tudott elfogadható magyarázatot adni, hiszen annak pusztá feltételezése is teljességgel életszerűtlen, hogy az általa esetlegesen elveszített számlatömböt éppen olyan vállalkozó találta meg, aki - a szóban forgó személyhez hasonlóan - szintén üzleti kapcsolatban állt a **kft1**-el, és a részére számlát bocsátott ki (*nyomozati iratok VII/4051. oldal*).

Legális üzleti vállalkozás esetén a kibocsátott számlák jelölése - időrendi sorrendet követve - növekvő számsort mutat, a későbbi számla mindig magasabb sorszámú,

mint a korábbi. A jelen ügyben azonban ennek az ellenkezője is tettenérhető volt: a **kft9**. 2002. május 3-án állította ki a sorszámú számlát, majd több nappal később, 2002. május 10. és 2002. május 17. napjai között a nyomtatványfüzetben egyébként előbb szereplő,,, és sorszámúakat. Éppúgy, mint a **kft4**, mely ugyanezt a hibát követte el a 2002. augusztus 16-ai és a 2002. szeptember 10-ei sorszámú számlák esetében.

Az elsőfokú bíróság a fenti - I.rendű vádlott védekezését egyértelműen cáfoló - bizonyítékok ellenére, részletes vizsgálatot folytatott a számlákon szereplő termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás valóságát érintően. Ez azonban - eredményessége esetén - legfeljebb a társasági adó vonatkozásában elkövetett bűncselekményeket illetően járhatott volna a büntetőjogi felelősség hiányával vagy mértékének csökkentésével. I.rendű vádlott ugyanis arra semmiképpen nem számíthatott, hogy a fiktív számlákat kiállító, esetenként nem is létező, vagy nem működő gazdasági társaságok az általános forgalmi adó bevallási és befizetési kötelezettségeiknek eleget fognak tenni.

Jóhiszeműségről, a számlák tartalmi hitelessége tekintetében fennálló tévedésről ugyanakkor szó sem lehetett.

Ezt leghatározottabban a tárgyalás kitűzése előtt elhunyt, a nyomozás során azonban részletesen kihallgatott **tanú6** erősítette meg. A **kft1**. könyvelőjeként rálátása volt a cég vagyoni helyzetére, a ténylegesen lebonyolított forgalomra, valamint a kialakult gyakorlatra és a napi ügymenetre. Tudomással bírt a társaság fizetéseképtelenségéről, az adóhatóság által megkísérelt inkasszók eredménytelenségéről, és nem utolsósorban arról, hogy az időszakonként keletkezett adófizetési kötelezettség összegét I.rendű vádlott minden hónapban fiktív számlák beszerzésével és a könyvelésbe történő beállításával csökkentette. Oly mértékben, hogy az ún. költség számlák felhasználása után fizetendő, a gazdasági társaságot terhelő általános forgalmi adó esetenként alig haladta meg a néhány ezer forintot (*nyomozati iratok VII/4175-4177. oldal*).

Ezen túlmenően sem merült fel hitelt érdemlő adat a szóban forgó számlák hitelességére. Éppen ellenkezőleg, a környezetvédelmi megbízottként foglalkoztatott **tanú8** szerint nem történt olyan mértékű talajszennyezés, amely a telephely betonnal fedett aljzatának a felbontását és a föld cseréjét tette volna indokolttá; ilyen jellegű beruházásról - noha közel másfél esztendeig állt a cég alkalmazásában - nem tudott (*nyomozati iratok VII/4119-4121. oldal*).

Az állítólagosan vásárolt acélhordók a készletleltárban nem szerepeltek, ahogyan azok után értékesítésről szóló okirat, vagy selejtezési jegyzőkönyv sem maradt hátra. Ennél azonban szembetűnőbb volt, hogy mindezekről - a két részletben beszerzett, hangsúlyozottan 1.300 darab hordóról - I.rendű vádlott a 2004. március 22-én foganatosított meghallgatásán teljes tájékozatlanságot mutatott; tárolási helyüket, vagy felhasználási céljukat nem tudta megjelölni (*nyomozati iratok I/131. és I/228. oldal*). Később, az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal Baranya Megyei

Igazgatóságához címzett beadványában ugyanakkor a szóban forgó acélhordók szerepét a hulladék akkumulátorok tárolásában jelölte meg, melyet viszont a **kft1.** - e körben kihallgatott - alkalmazottai cáfoltak. **tanú9**, **tanú10** és **tanú11**, annak egybehangzó előadásával, hogy a környezetvédelmi okokból külön kezelt akkumulátorokat műanyag konténerekben és nem az I.rendű vádlott által hivatkozott edényekben gyűjtötték (*nyomozati iratok I/231., VII/4169., VII/4195. és VII/4217. oldal*).

Hasonló ellentmondások merültek fel a Kft5. munkavállalóinak a kihallgatása után is. Tényleges üzleti kapcsolat esetén elvárható lett volna, hogy a számlákon szereplő termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás teljesítésének a legalapvetőbb körülményeiről számot tudjanak adni, arról mindenképp, hogy hol és kinek a részére végeztek olyan reklámtevékenységet, piackutatást, illetve föld- és rakodási munkát, melyeket a megrendelő, közel három hónap leforgása alatt, együttesen 40 millió forint kifizetésével ellentételezett. (A 2002. október 10-én keltsorszám alatti - 500 darab acélhordó értékesítéséről szóló - számla tartalmi hitelességét a másodfokú bíróság fentebb már érintette.)

Ezzel szemben **tanú12**, **tanú13**, **tanú14** és **tanú15** számára a **kft1.** neve ismeretlenül hangzott, földmunka elvégzésében egyikük sem vett részt, és közülük ketten még abban is bizonytalanok voltak, hogy munkavégzés céljából egyáltalán jártak-et. Egyébként pedig olyan kevés és semmitmondó részlet előadására mutattak csak hajlandóságot, hogy azok alapján a vizsgált számlák megbízhatóságára okszerű következtetést levonni nyilvánvalóan nem lehetett (*56. számú tárgyalási jegyzőkönyv 29-37. oldal*).

E tekintetben az elsőfokú bíróság a lehetséges bizonyítást lefolytatta, I.rendű és II.rendű vádlottak védekezésében előadottakat ellenőrzés és kellő kritikai vizsgálat alá vonta. Határozatának a személyi körülményeket érintő, valamint az I. és II. pontokban szereplő ténymegállapításai - a nyilvánvaló elírási hibáktól eltekintve - helyesek voltak; további bizonyítás felvételére, illetve annak részbeni megismétlésére nem volt szükség. Ezért a másodfokú bíróság **tanú1**, **tanú2**, **tanú3**, **tanú4** és **tanú5** kihallgatására, továbbá I.rendű vádlott egészségi állapotával összefüggésben az igazságügyi orvosszakértő kirendelésére irányuló bizonyítási indítványt elutasította.

A tényállás III. pontjával kapcsolatosan megállapítható volt, hogy a valótlan tartalmú számlák felhasználásával I.rendű vádlott megsértette a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 15.§ (2) bekezdésében, a 15.§ (3) bekezdésében, illetve a 165.§ (1)-(4) bekezdéseiben, a 166.§ (1)-(3) bekezdéseiben és a 167.§ (1)-(2) bekezdéseiben írt előírásokat: a könyvelés teljességére, a valódiság elvére és a bizonylati fegyelemre vonatkozó szabályokat.

Mindezeket az ügyben eljáró igazságügyi könyvszakértő a nyomozás során előterjesztett szakvéleményében a **kft1.** vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetének az áttekinthetőségét *jelentősen megnehezítő* cselekményként értékelte.

Az elsőfokú bíróság a szakértői vélemény fentebb idézett szakmai ténymegállapításait fenntartások nélkül elfogadta, annak ellenére, hogy a három esztendő alatt - a 2001., a 2002. és a 2003. években - befogadott fiktív számlák együttes bruttó összege meghaladta a 463 millió forintot. Márpedig ennek ismeretében a cselekmény következményeit érintően tett szakértői állásfoglalás némileg aggályosnak, illetve - e kérdés részletesebb kifejtésének az elmaradása miatt - hiányosnak mutatkozott (Be.109.§).

A számviteli törvény 3.§ (3) bekezdésének 5. pontja értelmében a megbízható és valós képet lényegesen befolyásoló hibának tekintendő, ha a hibahatások összevont értéke a megelőző üzleti év mérlegében kimutatott saját tőke értékét lényegesen, legalább 20 százalékkal módosítja. Ennek szem előtt tartásával került sor az igazságügyi könyvszakértői vélemény kiegészítésére, majd a tényállás helyesbítésére, annak megállapításával tehát, hogy a 2002. és a 2003. években felhasznált valótlan tartalmú számlák alkalmasak voltak az adott időszakot érintően ilyen jellegű következmény előidézésére.

Hasonló megállapítást kellett tenni II.rendű vádlott vonatkozásában is, miután a **kft5.** nevében 45.125.000 forint értékben bocsátott valótlan tartalmú számlákat I.rendű vádlott rendelkezésére.

Ezen túlmenően nem volt mellőzhető I.rendű vádlott korábbi, szintén a számvitel rendjét sértő elítélésének az ismertetése sem, legalább az elkövetési időpontok tekintetében, annak feltüntetése mellett, hogy e cselekményét melyik gazdasági társaság vonatkozásában követte el.

Ezzel vált a tényállás megalapozottá, így az - figyelemmel a Be.352.§ (2) bekezdésére - irányadó volt a másodfokú eljárásban is.

Következésképpen az annak mikénti megállapítását sérelmező, illetve a hatályon kívül helyezést célzó jogorvoslati kérelmek nem vezettek eredményre.

A cselekmények elkövetése és elbírálása között a büntető törvénykönyv - jelen ügyben fontossággal bíró - rendelkezései több alkalommal is megváltoztak. Elsőként úgy, hogy a 2010. évi július hó 23. napjával kezdődő hatállyal a büntetés kiszabásakor ismét az ún. középmérték vált alkalmazandóvá, majd a 2012. évi január hó 1. napjától kezdődően módosult a Btk.289.§ (1) bekezdésében meghatározott számvitel rendjének megsértése elnevezésű bűncselekmény törvényi tényállása, illetve az adóbevétel jelentős mértékű csökkenéséhez kapcsolódó büntetési tétel.

Az elbírálás időpontjában kizárólag a vagyoni helyzet áttekintését, illetőleg ellenőrzését *megghiúsító*, vagy az adott üzleti évet érintően a megbízható és valós képet lényegesen befolyásoló hibát előidéző számviteli kötelezettségszegések büntetendőek, azok már nem, melyek pusztán az áttekintés, illetőleg ellenőrzés *megnehezítésével* járnak.

Az időbeli hatály érvényesülése szempontjából - több bűncselekmény esetén - elsődlegesen azt kell vizsgálni, hogy az újabb büntetőjogi rendelkezések valamennyi bűncselekményként értékelt magatartást továbbra is büntetni rendelik-e; ha nem, abban a körben felmentő, illetőleg eljárást megszüntető rendelkezés meghozatalának van helye, és csak a fennmaradó részben kell vizsgálat tárgyává tenni, hogy a két időpont közül melyik biztosít enyhébb elbírálási lehetőséget (BH 1995/380. számú eseti döntés).

Miután az elsőfokú bíróság (kellően fel nem derített) tényállásában arra az álláspontra helyezkedett, hogy a valótlan tartalmú számlák felhasználása a gazdasági társaság vagyoni helyzetének az áttekintését pusztán *megnehezítette*, a Pécsi Fellebbviteli Főügyészség - a fentebb kifejtettek szem előtt tartásával - a számvitel rendjét sértő bűncselekmény tekintetében eredetileg felmentésre tett indítványt.

A szakvélemény kiegészítését követően azonban ismertté vált, hogy I.r. és II.r. vádlottak cselekménye - a megbízható és valós képet lényegesen befolyásoló hiba előidézésével - a 2002. és a 2003. éveket érintően olyan következménnyel járt, mely az elkövetéskor és az elbíráláskor is büntetendő cselekménynek minősült. Ez okból tehát felmentő rendelkezés meghozatalának nem volt helye.

Áttérve most már az időbeli hatály kérdésére, megállapítható, hogy az ún. középérték szerinti büntetés kiszabása lényegesen szigorúbb jogkövetkezmények alkalmazását eredményezhetné, melyet az adóbevétel jelentős mértékű csökkenéséhez kapcsolódó új büntetési tétel (Btk.310.§ (1) bekezdés) - a korábbi egy évtől öt évig terjedő tételkeret helyett öt évig terjedő szabadságvesztés - sem ellensúlyozhatott. Ennek megfelelően, a Btk.2.§-ában írtak szerint, az elkövetés idején hatályban lévő törvényt kellett alkalmazni.

Az irányadó tényállásból az elsőfokú bíróság - egy kivételtől eltekintve - helyesen következtetett I.rendű és II.rendű vádlottak büntetőjogi felelősségére.

Nem fordított azonban kellő figyelmet a Pécsi Városi Bíróság 2005. május 23-án jogerőre emelkedett 3.B.719/2004/21. számú ítéletére, melyben I.rendű vádlottat számvitel rendjének megsértése vétsége miatt marasztalták el. Noha a Be.259.§ (1) bekezdése alapján írásba foglalt ítélet, illetve a Pécsi Városi Ügyészség B.2347/2003. számú vádirata nem tartalmazott erre vonatkozó konkrét utalást, az a

nyomozati iratokból, különösen **szakértő1** könyvszakértő véleményéből mégis megállapítható volt, hogy abban az eljárásban I.rendű vádlott felelősségre vonására azért került sor, mert a 2002. és a 2003. éveket érintően - a pénztáregyenleg negatív feltüntetésével, valamint a bizonylat nélküli könyveléssel - a **kft1.** pénzügyi, vagyoni és jövedelmi helyzetének az áttekinthetőségét megnehezítette.

Ugyanazon gazdálkodó szervezet vonatkozásában, ugyanazon esztendőn belül a számvitel rendjét sértő különböző cselekmények halmozódása törvényi egységet képez: számuk és jellegük legfeljebb a büntetés kiszabásakor juthat jelentőséghez. Márpedig a **kft1.** 2002-es és 2003-as gazdálkodási éveiben I.rendű vádlott által elkövetett, a számvitel rendje elleni cselekmény a Pécsi Városi Bíróság 3.B.719/2004/21. számú ítélete folytán ítélt dolog (res iudicata), így ugyanahhoz az időszakhoz kapcsolódóan - e határozat jogerőre emelkedése után feltárt - újabb szabályszegések legfeljebb perújításra nyújthatnak alapot, kizárólag az ügyész kezdeményezésére és csak az elévülési időn belül.

Ezért a fenti időszakban megvalósított és a jelen ügyben vád tárgyává tett számviteli szabályszegéseket a büntetőjogi felelősségre vonás köréből - mivel önálló elbírálásuk esetén a Be.332.§ (1) bekezdés c) pontján alapuló eljárást megszüntető rendelkezés meghozatalának lett volna helye - ki kellett rekeszteni. Maradt tehát a 2001. év vizsgálata, amikor I.rendű vádlott összesen 3 millió forint értékű fiktív számlát használt fel a könyvelésében.

Ez azonban - ahogyan az a kiegészítő szakvéleményből megállapítható - nem idézett elő lényeges befolyással járó hibát, mindössze a vagyoni helyzet áttekintését és ellenőrzését nehezítette meg. Márpedig ez, ahogyan arra fentebb már hivatkozás történt, nem bűncselekmény.

Ezért a másodfokú bíróság I.rendű vádlottat a Btk.289.§ (1) bekezdésének a) és b) pontjában meghatározott számvitel rendjének megsértése vétségének a vádja alól, a Be.331.§ (1) bekezdése értelmében - a Be.6.§ (3) bekezdés a) pontjának I. fordulata alapján - felmentette.

Mindez II.rendű vádlottat nem érintette, hiszen annak nem volt feltétele, hogy azzal együtt az alapcselekményt megvalósító tettes elmarasztalására is sor kerüljön: a bűnsegéd önállóan is felelősségre vonható (BH 1999/53. számú eseti döntés I. pontja).

A fennmaradó cselekmények minősítése megfelel a büntető anyagi jogszabályoknak.

A tényállás I. pontjával összefüggésben I.rendű vádlott védője kifogásolta az elkövetési érték 29.277.000 forintban történő meghatározását. A Btk.291/A.§ (1) bekezdésében írt értelmező rendelkezésre visszavezethetően, így arra, hogy a

csődbüntettet tettesként az követi el, aki a gazdálkodó szervezet (adós) vagyonával vagy annak egy részével rendelkezni jogosult.

A jelen ügyben a **kft1.** fizetéseképtelenségét megállapító és a felszámolását elrendelő végzés 2003. november 10-én emelkedett jogerőre, mely időponttól kezdődően - figyelemmel a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény 34.§ (2) bekezdésére - a társaság vagyonával kapcsolatos jognyilatkozatot csak a felszámoló tehetett. Ennek azonban a jelen ügyben nem volt jelentősége.

Az irányadó tényállás szerint I.rendű vádlott - a **kft1.** ellen a 2003. január 14-én elrendelt végrehajtás, banki inkasszó meghíúsítása érdekében - az üzleti partnereit arra kérte, hogy a gazdasági társaságtól megvásárolt termékek vételárát a házastársával közösen nyitott, Raiffeisen Banknál vezetett számlára utalják át. Olyan helyre, mely az adóhatóság és más hitelezők előtt ismeretlen volt, így az ott nyilvántartott és összegyűjtött pénzüsszegek teljesen elkülönültek a cég könyvelésétől, abban bevételként meg sem jelentek.

Márpedig a számla megnyitása, illetve az üzleti partnerek felkérése a felszámolás elrendelését messze megelőzte: a vevők a 2003. évi április hó 30. napjától kezdődően teljesítették ily módon az átutalásaikat. A másodfokú bíróság megítélése szerint a tartozás fedezetéül szolgáló vagyon elrejtése e megállapodás létrejöttével, illetve a magánszemélyként fenntartott bankszámla adatainak rendelkezésre bocsátásával megvalósult, végső soron azzal, hogy az e tekintetben megbízhatónak talált vevők a pénzügyi teljesítéseiket I.rendű vádlott egyéni számlájára kezdték irányítani.

Ez a gyakorlat a felszámolás elrendelését követően sem változott: a 2003. évi november hó 10. napja után a Raiffeisen Bankhoz még 4.555.000 forint érkezett, melynek jogi sorsa semmiben nem különbözött az előző 24.722.000 forinttól: I.rendű vádlott a teljes összeget elvonta a hitelezők kielégítése elől.

Szükséges megjegyezni, hogy e kérdésnek a cselekmény minősítése szempontjából nem volt jelentősége, az legfeljebb a Btk.77/B.§ (1) bekezdés a) pontja szerint alkalmazandó vagyonelkobzás összecszerűségét befolyásolhatta volna.

A Btk.276.§-ban meghatározott közbizalom elleni bűncselekmény elkövetési magatartása a hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú magánokirat felhasználása. Ez a több évtizede kialakult ítélkezési gyakorlat szerint a bizonyító erő érvényesítését jelenti jóhiszemű, harmadik személy vonatkozásában, melynek fogalmi körébe nem vonható az okiratnak a készítőtől (bűnsegéd) a tényleges felhasználó (tettes) részére történő átadása. Ez okból kellett mellőzni a határozat 15. oldal 3. bekezdésének utolsó tagmondatát, mivel az félreérthető megfogalmazást tartalmazott.

Ettől függetlenül a minősítés - mindkét vádlottat érintően - törvényes volt.

Helytállóan történt meg az alkalmazható büntetési tételkeretek meghatározása.

A büntetőjogi jogkövetkezményeket befolyásoló tényezőket az elsőfokú bíróság maradéktalanul számba vette, tévesen utalt azonban a négy alkalommal büntetett II.rendű vádlott hosszabb ideje tartó törvénytisztelő életmódjára. Ezt semmi sem támasztotta alá; éppen ellenkezőleg, az erkölcsi bizonyítványából az volt megállapítható, hogy három benyújtott vádirat alapján még mindig folyik ellene büntetőeljárás.

A megromlott egészségi állapotú, hosszú ideje eljárás hatálya alatt álló I.rendű vádlott esetében valóban nyomatékos enyhítő körülmények merültek fel. Ezeket azonban az elsőfokú bíróság kellő súllyal vette figyelembe, amikor a **kft1**. hitelezőit hozzávetőlegesen 29 millió-, az állami költségvetést pedig közel 120 millió forinttal megkárosító I.rendű vádlottal szemben a büntetési tétel alsó határához közelebb eső büntetést szabott ki. A vele szemben alkalmazott jogkövetkezmények szükségesek és alkalmasak a Btk.37.§-ában megfogalmazott célok eléréséhez, azok megváltoztatása nem indokolt.

Ez okból a terhére, illetve a javára bejelentett fellebbezéseket a másodfokú bíróság megalapozatlannak találta.

A kifogásolható életvezetésű II.rendű vádlott vonatkozásában a szabadságvesztés próbaidőre történő felfüggesztése - még a jelentős időmúlás ellenére is - alkalmatlannak látszik a fenti célok megvalósítására, súlyosbításra azonban, a Be.354.§ (1) bekezdésében írt feltétel hiányában, nem volt törvényes lehetőség. További enyhítés - ennek megfelelően - szóba sem kerülhetett.

Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság - a Be.372.§ (1) bekezdése alapján - az elsőfokú bíróság ítéletének I.rendű vádlott büntetőjogi felelősségének a körét érintő részét megváltoztatta, egyebekben a törvényes rendelkezéseket a Be.371.§ (1) bekezdése folytán helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban I.rendű vádlott kirendelt védőjének közreműködésével, illetve a könyvszakértői vélemény kiegészítésével összefüggésben összesen 115.062 forint merült fel. I.rendű vádlott büntetőjogi felelőssége a számvitel rendjének megsértése vétsége tekintetében nem volt megállapítható, ezért - a Be.339.§ (1) bekezdése értelmében - a szakértői díj részbeni megtérítésére sem lehetett kötelezni. A Be.338.§ (1) bekezdése alapján annak hozzávetőlegesen egyharmad részét, 21.722 forintot II.rendű vádlottnak kell viselnie, éppúgy, mint I.rendű vádlottnak a kirendelt védő eljárásával kapcsolatos 53.340 forintot. A fennmaradó 40.000 forint az állam terhén marad.

P é c s, 2012. május 31.

Dr.Krémer László s.k. a tanács elnöke, Dr.Túri Tamás s.k. előadó bíró, Dr.Halász Etelka s.k. bíró

A Baranya Megyei Bíróság 10.B.350/2008/150. számú ítéletének II.rendű vádlottra vonatkozó része - a Pécsi Ítéltábla Bf.II.33/2012/20. számú ítélete folytán - a 2012. évi május hó 31. napján jogerőre emelkedett és fel nem függesztett részében végrehajthatóvá vált.

.Krémer László s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Szende Gabriella
tisztviselő